สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
(Royal Thai Police)

สื่อการเรียนรู้
เพื่อสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับการใช้งานโปรแกรม AI
(ARTIFICIAL INTELLIGENCE)
หรือแอปพลิเคชัน

สถาบันส่งเสริมงานสอบสวน สำนักงานกฎหมายและคดี

สำนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

หนังสือ ตร. ที่ 0011.45/3024 ลงวันที่ 30 กันยายน 2568

เรื่อง กำชับการปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้โปรแกรมเพื่อช่วยเหลือในการทำสำนวนการสอบสวนคดีอาญา

สำนวนคดีอาญาต้องดำเนินการในลักษณะเป็นความลับ หากพนักงานสอบสวนใช้โปรแกรมหรือแอปพลิเคชันที่เป็นแบบสาธารณะ ข้อมูลที่พนักงานสอบสวนบันทึกลงไปในสำนวน อาจถูกนำไปรวมเป็นฐานข้อมูลของระบบ เพื่อใช้ในการประมวลผลสำหรับผู้ใช้งานที่เป็นบุคคลทั่วไป ทำให้ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงในการทำสำนวนรั่วไหลได้

พนักงานสอบสวนต้องให้ความสำคัญต่อการจัดทำสำนวนการสอบสวนด้วยตนเองเป็นอันดับแรก หากพนักงานสอบสวนจะใช้โปรแกรมหรือแอปพลิเคชันช่วยในการปฏิบัติงาน จะต้องไม่ขัดต่อกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง และมีความปลอดภัย

โดยมีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

- พิจารณาเลือกโปรแกรมหรือแอปพลิเคชันที่ใช้การเชื่อมโยงข้อมูลผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ภายใน ตร. เป็นอันดับแรก
- พงส. ต้องไม่นำเข้าข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคล และข้อมูลสำคัญในสำนวนการสืบสวนสอบสวนคดีอาญาเข้าสู่ระบบ เพื่อสรุป วิเคราะห์ ประมวลผลโดยเด็ดขาด ควรใช้เฉพาะการปฏิบัติงานในส่วนที่ไม่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อคดีหรือเป็นการเล็กน้อยในการทำสำนวน
- หากมีความจำเป็นต้องใช้โปรแกรมหรือแอปพลิเคชันที่เปิดให้บริการสาธารณะ ให้ พงส. ศึกษา ตรวจสอบ และพิจารณาก่อนว่ามีมาตรฐานมีความปลอดภัย และมีกฎระเบียบการทำงานของระบบที่จะไม่นำข้อมูลต่าง ๆ ของผู้ใช้งานนำไปรวมไว้ในฐานข้อมูลของระบบ รวมถึงการตั้งค่าการควบคุมข้อมูลก่อนเริ่มใช้งานด้วย
- หากหน่วยใดจะจัดทำโปรแกรมหรือแอปพลิเคชันในลักษณะช่วยสรุป วิเคราะห์ ประมวลผล โดยระบบปัญญาประดิษฐ์ จะต้องเสนอโครงการและสถาปัตยกรรมระบบมาให้ สทส. (ศทก.) ตรวจสอบรับรองก่อน

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
(Royal Thai Police)

กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

“ สำนวนคดีอาญาเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐมิให้เปิดเผย ถือเป็นข้อราชการอันพึงสงวนเป็นความลับ เพราะเป็นเอกสารสำคัญในการสอบสวนพยานหลักฐานต่าง ๆ เพื่อนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษ พนักงานสอบสวนจึงต้องสงวนไว้เป็นความลับอย่างยิ่งห้ามนำไปเปิดเผยเป็นอันขาด

ทั้งนี้ สำนวนการสอบสวนยังประกอบด้วยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้เสียหาย พยาน และผู้ต้องหา เป็นต้น ซึ่งได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลไม่สามารถเปิดเผยเป็นการทั่วไปต่อผู้ไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง หากไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ”

01 พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ.2540

02 พ.ร.บ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.2562

03 ระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ.2544 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

04 ระเบียบ ตร. ว่าด้วยประมวลระเบียบการตำรวจ ไม่เกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ 29 ความลับ

ความตระหนักรู้เกี่ยวกับการนำปัญญาประดิษฐ์
(ARTIFICIAL INTELLIGENCE: AI)
มาใช้ในการทำสำนวนการสอบสวน

ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับ AI

AI คือระบบที่สามารถประมวลผลข้อมูล เรียนรู้จากประสบการณ์ และทำงานบางอย่างแทนมนุษย์ เช่น การแปลงเสียงเป็นข้อความ การช่วยจัดเรียงเอกสาร หรือการแปลภาษา

ประโยชน์ของการใช้ AI ในการทำสำนวน

- ร่างเอกสารได้รวดเร็ว
- ช่วยในการตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูล
- ช่วยในการค้นหาข้อมูล พฤติกรรมซ้ำในคดีที่คล้ายกัน
- ลดภาระงานเอกสาร

ความเสี่ยงและข้อควรระวัง

- ข้อมูลลับและความเป็นส่วนตัว ห้ามนำข้อมูลคดีหรือข้อมูลส่วนบุคคลเข้าสู่ระบบ AI ที่ไม่ได้รับอนุญาตหรือไม่มีมาตรการป้องกันข้อมูล
- ความถูกต้องของข้อมูล AI อาจให้คำตอบหรือร่างข้อความที่ดูสมจริง แต่ไม่ถูกต้องตามข้อเท็จจริง หรือหลักกฎหมาย
- อคติของข้อมูล (Bias) - หาก AI ถูกฝึกจากข้อมูลที่มี อคติ อาจทำให้ผลการวิเคราะห์ไม่เป็นกลาง หรือเกิดความไม่ยุติธรรม

แนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมและควรตระหนักรู้

- AI เป็นผู้ช่วยไม่ใช่ผู้ตัดสิน - ต้องตรวจสอบและแก้ไขทุกข้อความที่ AI สร้างขึ้น ก่อนนำไปใช้จริง
- หลีกเลี่ยงการป้อนข้อมูลที่เป็นความลับหรือข้อมูลระบุตัวตน
- เลือกใช้ระบบ AI ที่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานรัฐหรือผ่านมาตรฐานความปลอดภัยข้อมูล
- ผู้ใช้งาน AI ควรผ่านการอบรมการเทคโนโลยีดิจิทัลและกฎหมายไซเบอร์อย่างต่อเนื่อง

อ้างอิง https://www.etda.or.th https://www.ncsa.or.th

หลักการตั้งค่าเริ่มต้นอย่างปลอดภัย

1. **การควบคุมการเข้าถึง (Access Control)**
ให้กำหนดสิทธิ์การเข้าถึงเฉพาะเท่าที่จำเป็นจริง ๆ ผู้ที่ได้รับอนุญาตเท่านั้นจึงจะสามารถเข้าดูหรือใช้งานข้อมูลและระบบปัญญาประดิษฐ์ได้ เพื่อลดความเสี่ยงจากการเข้าถึงโดยไม่เหมาะสม

2. **การพิสูจน์ตัวตน (Authentication)**
ควรใช้การยืนยันตัวตนหลายขั้นตอน โดยเฉพาะสำหรับบัญชีผู้ดูแลระบบที่มีอำนาจจัดการระบบปัญญาประดิษฐ์ วิธีนี้ช่วยลดความเสี่ยงจากการถูกเข้าถึงโดยไม่ได้รับอนุญาต เช่น การขโมยรหัสผ่านหรือข้อมูลยืนยันตัวตนอื่น ๆ

3. **กระบวนการติดตั้งและใช้งาน**
เมื่อเริ่มใช้งาน “ช่องทางเชื่อมต่อระบบ” หรือ API ควรกำหนดให้มีการตรวจสอบตัวตนและสิทธิ์ของผู้ใช้อย่างเข้มงวดก่อนทุกครั้ง เพื่อป้องกันไม่ให้บุคคลที่ไม่ได้รับอนุญาตเข้ามาใช้งาน ควบคุมระบบ หรือดึงข้อมูลออกไปได้

4. **การตรวจสอบและแก้ไขข้อมูลนำเข้า (Input Sanitization)**
ควรตรวจสอบข้อมูลที่ใส่เข้ามาในระบบให้ถูกต้องตามรูปแบบที่ระบบรองรับ พร้อมปรับแก้ข้อมูลให้อยู่ในขอบเขตที่ปลอดภัย เพื่อลดความเสี่ยงจากการถูกโจมตีหรือการส่งข้อมูลที่อาจทำให้ระบบทำงานผิดพลาด

5. **การบันทึกล็อกและการเฝ้าระวัง**
ควรเก็บข้อมูลบันทึกการทำงานของระบบ เช่น ข้อมูลที่ระบบรับเข้าและส่งออก รวมถึงกิจกรรมที่ทำด้วยสิทธิ์ผู้ดูแลระบบ เพื่อนำไปใช้ตรวจสอบเหตุผิดปกติ ร่องรอยภัยคุกคามหรือการโจมตีที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

ข้อควรระวัง/แนะนำ

ไม่ใส่ข้อมูลส่วนตัว/ข้อมูลลับลงไปในแชต หากจำเป็น ต้องทำ Data Masking (การปิดบังข้อมูล) การแทนค่าข้อมูลจริงด้วยค่าอื่น เช่น เปลี่ยนชื่อเป็น xxxx

- ใช้เวอร์ชันองค์กร (เช่น ChatGPT Team/Enterprise, Gemini for Workspace, Microsoft Copilot for M365) เนื่องจากมีฟีเจอร์ในการควบคุม
- การใช้ AI ผ่าน API (การใช้ช่องทางที่ทำให้ระบบงานหรือแอปพลิเคชันขององค์กรเชื่อมต่อกับระบบ AI ได้โดยตรง เพื่อส่งข้อมูลไปให้ระบบประมวลผล และรับผลลัพธ์กลับมาอย่างเป็นระเบียบและปลอดภัย) เช่น การใช้ OpenAI API ควรกำหนดการตั้งค่าไม่ให้ระบบบันทึกข้อมูลการใช้งาน (log) เพื่อคุ้มครองข้อมูลของผู้ใช้
- ปิดการเก็บข้อมูลในตั้งค่า Settings เช่น ChatGPT → ปิด “Chat History & Training”
- ถ้าข้อมูลเป็นข้อมูลส่วนบุคคล ควรพิจารณาใช้ AI on-premise (กลุ่มเซิร์ฟเวอร์ของหน่วยงานและสามารถควบคุมเองได้)

โปรแกรม “สำนวนอิเล็กทรอนิกส์”

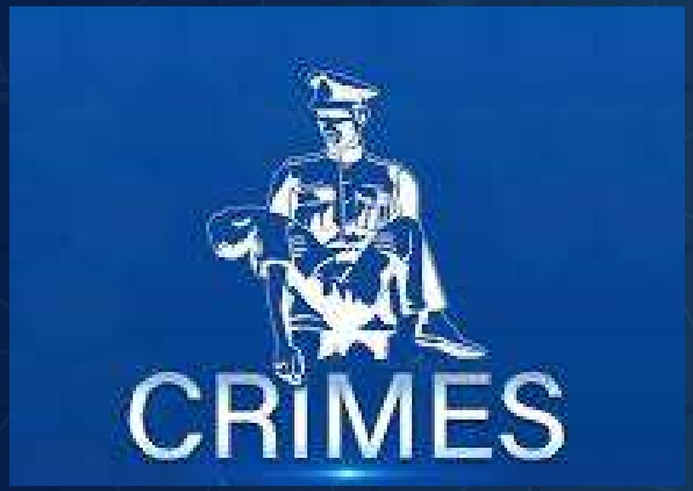

เป็นโปรแกรมที่พัฒนา
อยู่บนแพลตฟอร์มของ
ระบบ CRIMES
ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ตร.

- มีระบบปกป้องภัยคุกคามทางดิจิทัล (Cybersecurity) เช่น การโจมตีการเข้าถึงโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือการขโมยข้อมูล เพื่อรักษาความลับ (Confidentiality) ความถูกต้องครบถ้วน (Integrity) และความพร้อมใช้งาน (Availability) ของข้อมูล ซึ่งรวมถึงการใช้เทคโนโลยี กระบวนการ และการให้ความรู้แก่ผู้ใช้งาน เพื่อลดความเสี่ยง
- ระบบเครือข่ายมีความปลอดภัย
- มีคณะกรรมการ กำกับดูแล ตรวจสอบ ด้านความปลอดภัย ภายใต้การกำกับดูแลสำนักงานคณะกรรมการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ National Cyber Security Agency - NCSA
- ศทก. อยู่ระหว่างพัฒนาระบบ Smart Crimes : ระบบสำนวนอิเล็กทรอนิกส์ อัจฉริยะ คาดว่าจะเปิดให้ใช้งานประมาณเดือน เม.ย.69

CRIMES
ROYAL THAI POLICE REVOLUTION PROJECT

CRIMES ONLINE

CRIMES SEARCH

CRIMES Search

สำนวนอิเล็กทรอนิกส์

พงส.

สืบสวน

ผู้เสียหาย

พยานบุคคล

ผู้ถูกกล่าวหา

พยานเอกสาร

พยานอื่น ๆ

เชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานภายนอก

ข้อมูลบุคคล
พ้นโทษ กรมราชทัณฑ์

ข้อมูลทะเบียนราษฎร์
กรมการปกครอง

กระทรวงพาณิชย์

ข้อมูลยานพาหนะ
กรมการขนส่งทางบก

ธนาคารกรุงไทย

ข้อมูลหลักประกันสุขภาพ
(สปสช.)

สำนักงานอัยการสูงสุด

สำนักงานศาลยุติธรรม

การขอหมายจับออนไลน์
ผ่านระบบ AWIS